

MOGELIJKHEDEN GELUIDEN FORUM VOOR NEM MEETNET VLEERMUIS TRANSECTTELLINGEN

Notitie van het Bureau van de Zoogdiervereniging

EIND-CONCEPT

DATUM	DECEMBER 2015
PROJECTNUMMER	2015.100
PROJECTNAAM	EXTRA PROJECTEN NEM-ZOOGDIEREN 2015
OPDRACHTGEVER	STICHTING DIENST LANDBOUWKUNDIG ONDERZOEK (DLO)
ONDERDEEL	UNIT WOT NATUUR & MILIEU
MEMO	MOGELIJKHEDEN VOOR GELUIDENFORUM VOOR NEM VTT 2015
AUTEUR(S)	MARCEL SCHILLEMANS, ERIC JANSEN, NEELTJE HUIZENGA
PROJECTLEIDER	HANS HOLLANDER
DOCUMENTNUMMER	N2015.023

De Stichting VZZ, onderdeel van de Zoogdiervereniging, is niet aansprakelijk voor gevolgschade, alsmede voor schade welke voortvloeit uit toepassingen van de resultaten van werkzaamheden of andere gegevens verkregen van de Zoogdiervereniging; opdrachtgever vrijwaart de Stichting VZZ voor aanspraken van derden in verband met deze toepassing.

Niets uit dit rapport mag worden veeleenvoudigd en/of openbaar gemaakt worden d.m.v. druk, fotokopie, microfilm of op welke andere wijze dan ook, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de opdrachtgever hierboven aangegeven en de Zoogdiervereniging, noch mag het zonder een dergelijke toestemming worden gebruikt voor enig ander werk dan waarvoor het is vervaardigd.

INHOUDSOPGAVE

1	Aanleiding	2
2	Voorwaarden	3
3	Mogelijkheden	4
4	Advies	6
5	Aanvullingen	2

1 Aanleiding

Vrijwilligers binnen het hebben aangegeven tijdens de jaarlijkse enquête en tijdens 1-op-1 contacten dat zij graag met andere vrijwilligers ervaringen zouden willen delen en vragen zouden willen stellen. Zo leren zij bij en hebben ze het gevoel bij een grotere groep te horen (community).

Voor de duurzaamheid van het meetnet is het van groot belang dat de vrijwilligers zich verantwoordelijk voelen en het voor een deel als een eigen meetnet beschouwen. Het onderdeel voelen van een community draagt daar sterk aan bij.

Nieuwe vrijwilligers krijgen momenteel drie korte trainingen. Twee trainingen zijn voor het gebruik van het geluidanalyse programma Batexplorer en het herkennen van vleermuissoorten aan de hand van geluid. Eén keer per jaar een speciale bijeenkomst waarin de lastige opnamen in grotere groep besproken en beoordeeld worden. Uit de jaarlijkse evaluatie onder de deelnemers blijkt dat het aantal bijeenkomsten te laag om een grotere groep vrijwilligers vertrouwd te maken met deze materie.

Een van de mogelijke oplossingen om zowel een community te creëren als kennis bij te brengen is het instellen van een online forum.

Een goed werkend forum voldoet aan een aantal functionele en technische randvoorwaarden. Daarnaast moet een keuze gemaakt worden over de locatie van het forum. Deze keuze bepaalt ook deels de kosten die gemoeid zijn met een forum.

Kennis over variatie in echolocatie geluid is ook maar beperkt aanwezig binnen de andere vleermuisvrijwilligers groepen. Training van een deel van de andere vleermuisvrijwilligers via het forum draagt bij aan kwaliteitsverbetering van de verzamelde (vleermuis)data over het algemeen. En dus ook aan de verspreidingsdata die –ook– het NEM gebruikt.

In deze notitie wordt beschreven welke voorwaarden of kenmerken van belang zijn (paragraaf 2), welke mogelijkheden voor een forum onderzocht zijn en waarom en hoe de verschillende mogelijkheden ten opzichte van elkaar verschillen (multi criteria analyse, paragraaf 3) om tenslotte twee mogelijkheden aan te bevelen (paragraaf 4). Deze twee opties worden in paragraaf vijf verder uitgewerkt. Op basis daarvan kan een definitief besluit worden genomen en eventueel een forum worden opgezet. De functionele specificaties worden in bijlage I gegeven. In paragraaf 5 tenslotte, worden enkele mogelijke extra aanvullingen gegeven.

2 Voorwaarden

Het Bureau van de Zoogdierverseniging stelt een aantal functionele randvoorwaarden voor een forum:

- 1) laagdrempelige en vertrouwde en daarmee veilige omgeving bieden voor beginners (afscherming mogelijk)¹
- 2) mogelijkheid tot community building (community-gevoel, afscherming mogelijk)
- 3) groot leereffect (eigen moderators, flexibiliteit)
- 4) eigen moderators en mogelijkheid tot bijschakelen van moderators (eigen moderators, flexibiliteit)
- 5) mogelijkheid tot stellen van 'eisen' aan aanleveren data en downloadbare data (flexibiliteit)
- 6) eigen discussie threads aanmaken (flexibiliteit)
- 7) grote herkenbaarheid als en ook als BvdZV forum (herkenbaarheid)
- 8) langjarig bereikbaar (stabiliteit forum/technisch onderhoud)
- 9) uiteindelijk zou het goed zijn dat de discussies over de geluiden ook met anderen worden gedeeld en dat anderen mee gaan doen. Dit zou kunnen door het openstellen van een deel van het forum (flexibiliteit)
- 10) voor de verspreiding van vleermuiskennis is het goed als de vindbaarheid hoog is en het forum op een voor niet-deelnemers op een logische plaats staat (vindbaarheid)
- 11) herkenbaarheid kennisniveau van antwoorden doorgeven (eigen moderators).

Vanuit de deelnemers aan het meetnet komen de volgende randvoorwaarden en verwachtingen (zie tabel 1, voor de gestelde vragen in bijlage II, en aparte bijlage in excel voor alle antwoorden). Aan 20 deelnemers is de enquête gestuurd, van 10 deelnemers is een antwoord ontvangen:

- 1) binnen enkele dagen tot een week antwoord (eigen moderatoren, uitbreiding moderatoren)
- 2) anonimiteit hoeft niet
- 3) antwoorden van 'buitenaf' zijn welkom, mits door mensen met verstand van zaken (eigen moderators).
- 4) deelname door anderen buiten het meetnet is geen probleem (mogelijkheid tot afschermen is dus maar deels noodzakelijk)

¹ Tussen haakjes staat het kenmerk gegeven waarop verschillende mogelijkheden voor een forum worden beoordeeld.

3 Mogelijkheden

Tijdens intern overleg in een eerder stadium zijn een aantal mogelijkheden voor een forum besproken.

Een belangrijke keuze is nieuwbouw of aansluiten bij bestaande sites? Nieuwbouw biedt de mogelijkheid het forum goed aan te laten sluiten bij specifieke wensen. Aansluiten bij een bestaand forum biedt deze flexibiliteit niet. In paragraaf 3.2 worden een aantal bestaande sites besproken.

Ook is bekeken wat de na- en voordelen zijn van een forum dat open is voor eenieder en een forum dat enkel voor deelnemers aan het meetnet open staat (zie paragrafen 3.2 en 3.3).

In tabel 1 worden de verschillende mogelijkheden vergeleken.

3.2 Aansluiten bij bestaande sites/fora

VLEN

Er is binnen de VLENSite een geluidendiscussieforum geweest, maar deze werd nauwelijks gebruikt. Er zal nieuw leven in moeten worden geblazen.

Waarneming.nl

Er is ook de mogelijkheid geluiden op te laden bij waarneming.nl, maar deze worden nauwelijks gevalideerd. Niet specifiek op vleermuizen gericht, en daardoor maar klein community gevoel voor vleermuizen.

Diverse andere sites

Er is een Europese postingsite Batecho opgezet door Arjan Boonman, maar deze wordt maar beperkt bezocht. Er is een blogsite (USA) van Al Milano (Batdetector review), maar hierop worden alleen detectors en soms de software besproken. Daarnaast zijn er diverse wereldwijde initiatieven op gebied van vogelgeluiden o.a. Xeno-canto. Warblr is via crowdfunding nieuw opgezet initiatief.

3.3 Forum met alleen deelnemers van het

Voordelen:

- Beperkt aantal waarnemingen, waarnemers en daardoor overzichtelijk
- Groep kent elkaar van trainingen en leert elkaar beter kennen (community building)
- Werken aan dezelfde groep lastige opnamen (zelfde manier van opnemen en instellingen apparatuur), waarbinnen bijna alle variatie per soort bekend is
- Zelfde type opnamen, zelfde kenmerk benamingen
- Standaard benadering

Nadelen:

- Kritiek van buitenwacht op geslotenheid
- Geen personen met veel geluidservaring binnen huidige groep
- Geen aanvulling van mensen met ervaring die geen deelnemer zijn aan het meetnet (en daardoor grotere druk op geluidexperts binnen huidige groep)
- Anderen gaan ook geluidenfora beginnen

Eventueel kunnen discussie threads worden opgezet voor deelnemers buiten om.

3.4 Forum voor alle iedereen (met name vrijwilligers, leden VLEN en medewerkers van adviesbureaus)

Voordelen:

- Voor iedereen toegankelijk (openbaar)
- Meer mensen actief
- Snelle verspreiding van kennis
- Geen kritiek op geslotenheid forum
- Veel onzin antwoorden op vragen, kost veel moderating tijd (= zoals het hier staat geen voordeel maar een nadeel! Het voordeel kan zijn dat deelnemers op het forum vragen overnemen waardoor het ons minder tijd kost.

Nadelen

- Groot aantal waarnemingen & waarnemers, waardoor binnen forum sommige vragen onbeantwoord blijven
- Overmatig gebruik door adviesbureaus (zie waarneming.nl) die dit alleen gebruiken als eenvoudige verificatie tool (zelf niet investeren in kennis, zo leren de ervaringen met geluidencursussen), veel éénrichtingsverkeer.
- Kans op veel beginners
- wordt sneller een groter forum en zal daardoor sneller capaciteit behoeven en dus kosten met zich mee dragen
- Geen uniformiteit in naamgeving geluidskenmerken
- Groep kent elkaar niet goed; getrainde moderatoren met mediator kwaliteiten noodzakelijk, community building voor NEM is geringer
- Werken aan zeer diverse groep opnamen (apparaten & omstandigheden) en dat kost veel tijd. Details moeten regelmatig nagevraagd worden, hangt ook af van kwaliteit van microfoon. Is daarom minderdoelmatig voor het leren van eigenschappen van het geluid van een soort
- Herhalingen in discussies door steeds nieuwe deelnemers
- Veel discussies over kwaliteit van autoanalyse software (te technisch voor veel deelnemers), terwijl deelnemer maar een type gebruikt
- Meer ruis voor deelnemers van het meetnet(anderen communiceren met deelnemers van 'ons' meetnet, ook over het meetnet zelf).

4 Advies

Deze notitie geeft een overzicht van de mogelijkheden die er zijn om voor de deelnemers aan NEM –VTT om een forum op te zetten ter ondersteuning. Tabel 1 geeft het overzicht van alle afwegingen.

Uit de vergelijking blijkt dat aansluiting bij bestaande fora meest negatief wordt beoordeeld. Nieuwbouw geeft de beste mogelijkheden. Echter bij nieuwbouw kan gekozen worden tussen nieuwbouw bij een bekende site zoals de VLEN of een andere PGO of geheel eigen nieuwbouw op de eigen site.

Bij de VLEN is de herkenbaarheid en vindbaarheid veel groter dan bij een andere PGO en ook het draagvlak bij vleermuiswerkers zal hoger zijn. Aanpassingen aan bestaande structuur van het forum zelf is wel noodzakelijk en dat kan bij de VLEN/vleermuis.net. Uit contacten met de VLEN blijkt dat de huidige structuur eenvoudig is aan te passen. Het opzetten van een nieuw forum op de eigen site van de Zoogdierverseniging biedt iets meer flexibiliteit. De kosten voor het opzetten zijn vergelijkbaar. De vindbaarheid en herkenbaarheid zijn eveneens vergelijkbaar. Het draagvlak onder vleermuiswerkers zal mogelijk iets lager zijn. Bij aansluiting bij een reeds bestaand openbaar forum is er onzekerheid of dit gecontinueerd wordt, en of de technische ondersteuning te allen tijde afdoende is, als het gerund wordt door vrijwilligers, zoals bij de VLEN/vleermuis.net. Is dan ook zaak goede afspraken te maken (contracten) met de VLEN/vleermuis.net te maken.

Vanuit het Bureau van de Zoogdierverseniging is er **een lichte voorkeur voor aansluiting op vleermuis.net** bij de VLEN. Echter dienen dan wel de risico's goed te worden gemitigeerd.

Het opzetten en beheren van een geheel openbaar forum is kostbaar, met name vanwege de vele uren gemoeid met moderatie van de site. Een gesloten forum voor enkel deelnemers, zal minder kosten met zich mee brengen. Daarnaast is de kwaliteit van antwoorden dan ook beter gegarandeerd (zie ook paragrafen 3.2 en 3.3).

Door te beginnen met een gesloten forum blijven de kosten binnen de perken omdat dan ook de capaciteit en moderatie tijd minder groot hoeven te zijn. Na verloop van tijd, als het forum veelvuldiger wordt gebruikt, kunnen deelnemers zelf als moderatoren gaan optreden, hetgeen kosten bespaart en de betrokkenheid vergroot. Dit is niet opgenomen in de kosteninschatting (tabel 1). In de kosteninschatting zijn 100 uur aan moderating opgenomen (dat is inclusief het initieel opzetten). Verwacht mag worden dat bij een gesloten en klein forum er minder uren nodig zullen zijn, en dat het aantal uren oploopt naarmate het forum meer wordt gebruikt.

Daarom adviseren wij om met een **gesloten, en daardoor klein, forum** te starten.

Een deel van de kosten die nu binnen het meetnet worden gemaakt in verband met begeleiding en ondersteuning van deelnemers en het valideren en/of corrigeren van opnames zal niet meer gemaakt hoeven te worden omdat het forum de noodzaak hiervan voor een deel wegneemt. We voorzien echter dat dat-zeker in het begin- slechts een klein deel zal zijn. Naarmate deelnemers zelf steeds kundiger worden, zullen enkelen ook als moderator kunnen gaan optreden, en daarmee zullen de kosten voor moderatie weer dalen.

Door de voor ruimer publiek interessante discussies open te zetten, wordt draagvlak gecreëerd. Mede daardoor zal het dan ook makkelijker worden om meerdere moderatoren op het forum te hebben, Het open zetten van het forum kan pas worden gedaan als er ook moderators zijn voor het openbare deel. Dat deel zal het Bureau van de Zoogdierverseniging niet moderaten.

Tabel 1: Overzicht 'score' van de verschillende mogelijkheden voor een forum

	Nieuwbouw			Aansluiten bij bestaand forum			
	Op eigen site, linked (aparte website met dezelfde layout en techniek als www.zoogdierveniging.nl)	Op aparte site, linked naar eigen site (aparte website met andere layout en techniek dan www.zoogdierveniging.nl)	Op vleermuis.net (deels aanpassing huidige geluiden forum)	Andere PGO's	vleermuis. net	Waarneming .nl	Vogel geluiden sites
Community gevoel	++	++	++	-	+	+-	-
Mogelijkheid afscherming	++	++	++	+-	-	-	-
Mogelijkheid eigen 'moderatoren'	++	++	++	+-	+	+-	-
Mogelijkheid kwaliteits-bewaking	++	++	++	-	+-	-	-
'Leer'effect	++	++	++	+-	+	+	-
Flexibiliteit	++	++	++	+-	+	-	-
Herkenbaarheid	++	+	++	+-	+	-	-
Vindbaarheid	++	+	+	+	++	+	-
Uitbreiding moderatoren	+	+	++	+-	+-	+-	-
Stabiliteit	++	++	+	+	+	+	+
Kosten inschatting onderhoud en opzet	Ellis Hettinga: Hosting: ntb (SOVON) Bouw: 1240-1300 Technisch onderhoud: is hosting	PlumIT: Hosting eerste Gig: 400 /jaar, volgende Gig 150 /jaar Bouw: 0 Technisch onderhoud: 0	Via vleermuis.net: Hosting Eerste Gig 300/jaar, Twee gig: 600 /jaar Bouw: 1300 Mogelijk extra kosten voor bijschakelen extra modules, afhankelijk van uiteindelijk ontwerp. Technisch onderhoud (kleine aanpassingen aan forum), circa 250	0	0 (maar zal al wel snel worden opgemerkt dat veel ruimte wordt gebruikt en dan misschien niet mogelijk)	0	0

Kosten moderating in uren (euro's)	100 (9100,-)	100 (9100,-)	100 (9100,-)	100 (9100,-)	100 (9100,-)	100 (9100,-)	100 (9100,-)
Kosten	+-	+-	+-	+	+	+	+
Totale functionaliteit	++	++/+	++	-	+	-	-

5 Aanvullingen

5.1 Cursus en competitie

Een goede aanvulling of onderdeel van een forum is een onlinecursus en/of mysterybat competitie.

Stapsgewijs worden deelnemers vertrouwd gemaakt met de kenmerken van geluidopnames van vleermuizen door wekelijks (of een ander vast ritme) een onderwerp te bespreken en oefeningen beschikbaar te maken.

Door daarnaast regelmatig een mystery quiz te houden kunnen kenmerken onderling besproken worden. Iedere deelnemer kan dan eigen opnamen insturen.

Als extra financiering kan dan worden bekeken of de online cursus met een twee wekelijkse mystery bat competitie openbaar kan worden gemaakt en daardoor kan worden gefinancierd door ook andere partijen. Het is dan samen met een forum een zeer goede manier om kennis niveau binnen en andere vrijwilligers verder te brengen.

Enkele aandachtspunten voor de toevoeging van een onlinecursus en mystery bat competitie zijn:

- Cursus ontwikkelen, bijhouden en elk jaar opstarten kost tijd en daarmee geld (cofinanciering?)
- Kan gezien worden als alternatief voor geluidencursus, terwijl deze de cursus zeker niet vervangt
- Op den duur vallen bij de quiz de minder snel lerende deelnemers af (maar daar is dan ook het forum voor)
- Geen community building
- Beperkte infrastructuur nodig binnen forum nodig

5.2 Combinatie met NEM-VTT uploadportal

De opnames waar deelnemers moeite mee hebben, worden gemaakt tijdens het afleggen van de transecten voor het NEM-VTT. Deze bestanden worden ook opgeladen via het NEM-VTT uploadportal, nadat zij zijn gedetermineerd. Dat kan zijn voor, tijdens of nadat een discussie op het forum is geweest over die opname. Mogelijk kan vanuit het forum een link worden aangebracht naar de opgeladen geluidsfiles in het uploadportal. Zo hoeven files niet meerdere keren worden opgeladen en kan een deelnemer (en zijn/haar groep) meteen zien over welk transect het ging en of daar misschien dan wel meerdere van dergelijke opnames in voorkomen. Deze mogelijkheid wordt momenteel onderzocht.

Bijlage I: Functioneel ontwerp forum (bij nieuwbouw)

Doel

Het doel van het forum is om deelnemers aan NEM VTT een platform te bieden om ervaringen uit te wisselen en steun te krijgen bij het determineren van geluiden.

Rollen en verantwoordelijkheden

Onderstaande tabel geeft de rollen en verantwoordelijkheden

Tabel 1: Overzicht rollen en verantwoordelijkheden

Rol	Verantwoordelijkheid/acties	Opmerkingen
Gebruiker	Aanmaken bericht en reageren op bericht. Opladen van .wav files	Het moet duidelijk zijn of een gebruiker ook een deelnemer is van het NEM VTT
Moderator	Aanmaken bericht en reageren op bericht. Opladen van .wav files. Starten en sluiten van een discussie. Aanmaken van onderwerpen, verwijderen van berichten en gebruikers, verplaatsen van discussies tussen onderwerpen, openbaar en niet-openbaar maken van discussies	Kan dezelfde persoon zijn als geluidsexpert, gebruiker en admin
Admin	Verwijderen van berichten en gebruikers. Controleren en verzorgen technische functionaliteit	Kan dezelfde persoon zijn als geluidsexpert, gebruiker en moderator
Geluidsexpert	Aanmaken bericht en reageren op bericht. Opladen van .wav files	Kan dezelfde persoon zijn als, gebruiker, moderator en admin

Het forum en de moderators vanuit het Bureau van de Zoogdierverseniging zijn bedoeld voor het NEM VTT. Het moet daarom mogelijk zijn om berichten van NEM VTT deelnemers te onderscheiden van overige berichten.

Een mogelijkheid is om een onderwerp op te zetten op een forum: 'NEM VTT' dat enkel voor deelnemers van NEM VTT benaderbaar en zichtbaar is. Na verloop van tijd worden discussies threads van dit onderwerp open gezet voor iedereen op het forum of worden discussies verplaatst naar een openbaar onderwerp.

Bij technische problemen dient de admin binnen 24 uur te reageren en het probleem te hebben verholpen.

Onderdelen

Onder het onderwerp 'NEM VTT' worden de volgende sub-onderwerpen voorzien (dit kunnen er meer worden agv gebruik en vragen):

- 1) determinatie: discussies over opname determinatie
- 2) apparatuur: discussies over werking Batexplorer en Batlogger
- 3) uitvoer: discussies over opzetten en afleggen routes

Bij alle sub-onderwerpen en per discussie kunnen minimaal de volgende file-typen worden opgeladen:

- wav
- gpx
- csv

--kml
--txt

Veel voorkomende discussie items moeten opgeslagen kunnen worden en terug te zien te zijn.

Meegestuurde geluidsfiles dienen alleen geaccepteerd te worden als aan bepaalde randvoorwaarden is voldaan aangaande de kenmerken van de geluidsfile. De kwaliteitskenmerken van de geluidsfile worden ingevoerd in kwalityetsformulier in de discussie, zodat duidelijk is of de file wel bruikbaar is. De kenmerken van de files worden nog verder uitgewerkt maar te denken valt aan: bepaalde instellingen Batpars, bitrate, sample frequentie, wel niet versterkt, wel niet gefilterd opname apparaat etc. Ook dienen bepaalde kenmerken van de opnametechniek en opnamekwaliteit aangegeven worden. Zonder deze set van gegevens kunnen opnames niet goed gedetermineerd worden en zou het bericht niet mogen worden geaccepteerd of herkenbaar moeten zijn als 'niet compleet'. De moderator besluit of de file (en de vraag) te accepteren is. Bij determinatie vraagstukken dient het forum te voorzien in een standaard meetformulier met daarop de verschillende determinatiekenmerken. Deelnemers worden geacht deze in te vullen.

Moderatie

De moderatie gebeurt door moderators van het Bureau van de Zoogdierverseniging. Mogelijk zal dit in een later stadium worden ondersteund en/of overgenomen door deelnemers aan het NEM VTT of andere kundige vrijwilligers.

Wanneer een deelnemer een nieuwe vraag opent of er een bericht bij een discussie komt, worden de moderators op de hoogte gesteld via een email (bij veel gebruik dient dit te worden aangepast naar een email per x nieuwe berichten op het forum).

Discussies worden afgesloten door de moderator en de opnames worden gearchiveerd door er een JPEG van te maken en deze op te slaan op het forum (of door de link naar het NEM-VTT uploadportal).

Technische voorwaarden

Het forum dient 365 dagen beschikbaar te zijn, 24 uur per etmaal (op geplande en vooraf bekende tijdstippen na). Verwacht wordt dat er per jaar een Gig aan data wordt opgeladen. In principe worden de .wav files vervangen door JPEG's ter archivering. Het aantal NEM VTT gebruikers wordt gesteld op uiteindelijk circa 100, waarvan 25 actief. Voor het forum is registratie van discussiedeelnemers en een minimum aan 2 moderators en 2 geluidsexperts noodzakelijk.

Bijlage II: Vragenlijst en antwoorden enquête

Tabel 1: Vragen aan deelnemers

Verwachtingen:

1. Welke onderwerpen verwacht je op het forum? Vink aan wat je verwacht.

- Wat is dit geluid (determinatie)?
- Hoe kan ik sneller valideren?
- Batexplorer gebruik mogelijkheden (hoe kan ik, waar zit etc)

- Herkenning van zeldzame soorten
- Uitvoering Telling (wat als...)
- Batlogger functioneren (schermfoutmeldingen)
- Batlogger optimale instelling voor andere toepassingen
- Links naar buitenlandse nieuwtjes t.a.v. vleermuismonitoring

Overig?)(invullen graag)

Frequentie:

2. Hoe snel verwacht je antwoord?

- binnen enkele dagen binnen een week binnen 10 dagen

3. Door wie verwacht je antwoord?

.....(invullen graag)

4. Hoeveel antwoorden lees je dan?

- alleen de eerste de eerste drie alle antwoorden als het mij interesseert

5. Ga je zelf ook antwoorden?

- ja, als ik het weet nee weet ik nog niet

Gebruikerswensen:

6. Wil je een melding van ieder nieuw antwoord?

- Ja nee

7. Check je meer dan een keer de antwoorden op een item?

- ja nee weet ik nog niet

8. Wil je nog niet bekeken antwoorden later kunnen lezen?

- ja nee weet ik nog niet

9. Wil je een melding van andere vragen over hetzelfde onderwerp?

- ja nee weet ik nog niet

10. Vind je het erg als iemand van buiten het meetnet op je bericht reageert?

- ja nee weet ik nog niet

11. Wil je anoniem blijven?

- ja nee weet ik nog niet

12. Mogen je berichten openbaar worden gemaakt (evt. na een periode)?

- ja nee weet ik nog niet

13. Welke internetbrowser gebruik je?

- Google Internet-explorer